

U Jugoslaviji uzavrela situacija. Slovenija samo sto se nije otcijepila. Tim putem ide i Hrvatska. Govori li su nam, da Albanci zeleva da se otcijepi. Od kuda sad ovi, drugi? Jesu li oni skrivali svoju namjeru otcjepljenja, upiruci prstom u Albance, vjecite krivce. Sve mirise na raspad drzave. Nacionalizam isplivava na površinu. Mnogi su cekali prvu priliku da pokazu, ko su i kakvi su. „Veliki“ i „zakleti“ komunisti, pokazuju dugo prikriavano, pravo lice. Lice nacionaliste. Nemoguće je da su se svi na jednom, sjetili ko su i sta su. Fitelj je dugo tinjao. Cekamo eksploziju. Imaju li Muslimani vodju, koji ce se snaci i povesti Muslimane, pravim putem?

Cesto sam slusao price, kako neki Srbin slobodno hoda po Vlasenici, a u drugom svjetskom ratu je ubio ili zaklao nekog neduznog Bosnjaka. Bio u cetnicima do pred kraj rata pa presao u partizane. Svi znaju ali se suti. Ne smije se javno o tom pricati. Pitam se da li ce toga biti opet? Niko ne vjeruje da ce biti rata.

Mene i mnoge Bosnjake digose u rezervu. Piskavice-Han-Pijesak- Zaluzani-Banja Luka. U Han - Pijesku gledamo TV. U Sloveniji buknuo rat. Svima poznata izjava vojnika iz Kalesije:

- Oni k'o hoce da se otcijepi, a mi im k'o bajagi ne damo!

Rat je poceo. Ko to ne vidi, slijep je kod ociju.

Po mraku nas strpase u autobuse i kamione. Kisa lije kao iz kabla. Ne znamo kuda idemo. Nakon duge voznje stigismo na teritoriju Banja Luke. Stojimo pred nekom kasarnom. Kazu da su to Zaluzani. Ne daju izaci iz autobusa. Ispred kasarne duga kolona vojnih vozila. Mnogo je vojnika. Idu negdje. Kada su oni napustili kasarnu, usli smo mi. Smjestise nas u satore u Zaluzanima. U satorima bare. Sinoc je padala jaka kisa. Proplakalo nebo nad sudbinom koja se spremala Bosnjacima. Znamo li mi sta nam se sprema. Ne znamo. Ne mozemo leci u satorima. Ma i ne spava nam se.

Buknuo je rat i u Hrvatskoj.

Medijska blokada. Naculi mi da treba da idemo za Hrvatsku, Pakrac ili Okucani, a mozda i Vukovar. Kazu da se tamo opasne bitke biju. Jos uvijek su to nagadjanja i price. Nama se ne ide, necemo da ubijamo nikoga. Branice Bosnu ako treba ali nikoga napadati. Da budem iskren i nije nam bilo bas sve jasno. Bili smo izgubljeni, prepusteni sami sebi. Svako je samostalno odlucivao o svojoj sudbini.

Ne ide se u Hrvatsku ni nekim Srbima.

Ne daju nam u grad. Jedan, dan, provali vojska kapiju i izadje. U kafanama gledali TV. Istina je. U Hrvatskoj rat bijesni. Ne sluti na dobro.

Duga i ne prospavana noc!

Bunimo se. Necemo u Hrvatsku. Neki zapalise kamionske gume na tenkovskoj pisti. Dragomir Milosevic, Komandant Romanijskog korpusa pjenu, ljutu je, naziva nas izdajnicima.

Sukobim se sa majorom Ganicom, nagovorio se on meni svasta a i ja njemu. Necu da budem u istom stroju sa cetnicima. Prekomandovase me u drugu jedinicu.

Moja porodica ne zna sta se desava sa mnom. Ne zovem ih. Ne zelim da ih sikiram. Sve se raspada. Neka bude sta ce biti. Valjda cu se snaci i ispravno postupiti. Kako??? Sta??? Kuda??? Ne znam! Valjda cu se snaci u hrdjavom vremenu. Nije ovo prvi put da Bosnjak, ostavi svoje i uhvati se puske. I ovaj put nas, tjeraju da ucestvujemo u ratu, koji ne zelimo. Do kada ce Bosnjak, ratovati za tudje interese i da mu bude gore. Kada ce Bosnjak ratovati da mu bude bolje?

Neocekivano dodjose autobusi iz Vlasenice. Nasi roditelji. Hoce da nas vrata kuci. Jedino su se oni brinuli za nas. Vidjoh babu i sestru. Ne daju im da udju u kasarnu. Najzesci u svadji sa pukovnikom Dzambasovicem moj babo i Izet Redzic. Pjeva Asim sa srbima:

- Druze Tito mi ti se kunemo!

Ne padaju vise Bosnjaci na tu pjesmu.

Sjedamo u autobuse i idemo za Vlasenicu. Krenulo i nekoliko Srba sa nama.

Malo se nasih intelektualaca interesovalo sta ce biti sa nama.

Nakon nekoliko dana ponovo nam salju pozive za mobilizaciju. Prijete vojnim sudom. Meni poziv donese moj poznanik. Aktivni starjesina u JNA. Kaze mi da nas nece slati na ratiste u Hrvatsku. Odazvah se ponovo na poziv sa dan zakasnjenja.

Nadjoh moju jedinicu u krugu kasarne na obuci. Poravnili na livadi. Meni nepoznati major drzi obuku. Predstavih se. Nimalo vojnicky. Odmah me napade zasto sam zakasnio i dezertirao iz Banja Luke. Posvadjasmo se. Ne dam se. Zacudih se kad rece vojnicima da glasaju. Glasaju da li me primaju nazad u jedinicu ili ce me prekomandovati u drugu. Odbrusih mu.

- Ja u drugu jedinicu necu, ako me prekomandujete, vracam se kuci. Od kada se to glasa u vojsci? To je nesto novo!

Glasase da ostanem u jedinici.

Vojna obuka!

Imali smo protivteroristicka obuku. Negdje u sumi, pored Han Pijeska. Hvatanje ubacenih terorista. Obuku vodi, jedan podoficir. Nikada ga nisam prije vidio. Mnogo je novih starjesina u Romanijskom korpusu. Kazu da su dosli iz Slovenije i Hrvatske. Svi su naravno, Srbi.

Nisam, se ni malo, iznenadio, kada je taj starjesina izdvojio, nas, trojicu, (nije nas bilo vise) Bosnjaka, kao teroriste, koje drugi (citaj Srbi) trebaju hvatati. Cinicki sam mu se nasmijao u lice. Mislio sam da ce mu zacrvenjelo lice eksplodirati od bijesa. I dalje sam mu se cerekao. Provocirao sam ga. Odredjen sam za vodju teroristicke grupe. Mi treba da se sakrijemo negdje u sumi, pa potraga moze da pocne.

Pozvao sam moju grupu:

- Teroristi za mnom!

Dugo i slatko sam se smijao, (i danas se smijem) kako smo pravili budale, od onih koji su nas hvatali. I, ako je njih bilo ceta, mi smo ih izvarali i dosli im iza ledja. „Teroristi“ su pobijedili.

Alija govori:

- Bacite puske! Za rat treba dvoje!

Da ih bogdo nismo bacili. Kasnije smo to skupo platili. Istorija nam je trebala biti opomena. Ni prije Bosnjak nije zelio rat. Drugi su ga tjerali da se uhvati puske, nakon skupo placenog merhameta. Bosnjak se probudi, na zalost, tek, kada dusmanin pocne klati i silovati. Ne dao Bog da se ponovi!

U viteskim ratovima, treba dvoje za rat. U hinjskim, kakvi su nasi oduvijek bili, treba zlocinac i zrtva. Nejma tu vitestva. Dusmanin isuce kamu i pocne klati, samo sa jednim ciljem. Unistiti bosnjake. Na brzinu i sto vise, dok Bosnjak ne dodje sebi.

Koliko li ce Bosnjak, imati neprijatelja u ovome ratu? Kome ce se Bosnjak prikloniti? Nejma mnogo izbora. Srbima ili Hrvatima. Hrvatsku nismo napali. Da li to znaci da se priklanjam njima? Ne! Mislim, da ne! Bosnjak, samo ne zeli rat. Srbi su zbog toga ljuti. Ako, se priklonimo nekome, opet ce nas smatrati, potcinjenima i nizom rasom, u odnosu na njih. Gurace nas da ginemo za njih. Naravno da ce mo izvuci deblji kraj i necemo imati nikakve koristi od toga. Samo ce mo mrtve brojati. Ko su nam veci dusmani? Ako se budemo borili protiv i jednih i drugih, onda se sa pravom namece pitanje:

- Mozemo li opstati?

Ja postadoh tjelohranitelj pomenutom Milosevicu. Namjestio mi jedan Bosnjak. Super. Ako zaguzva znam u koga cu prvo pucati.

Mnogo je ne prospavanih noci iza mene. Spavam sa nozem ispod jastuka. Samo je nas cetiri Bosnjaka u „mojoj“ jedinici. Srbi su stalno pijani. Provociraju. Ne vjeruju mi. Pitaju se:

- Zasto sam ja ovdje?

Spavao sam otvorenih ociju.

U satoru opet pijani cetnici. Pjevaju... Vriste... Glumim da spavam, a ispod jastuka drzim drsku od noza. Glasno komentarisu. Neki me smatraju za spijuna. Predlazu da me likvidiraju.

Pozalio sam se mom jaranu, aktivnom starjesini u vojsci. Tjesi me da ce sve biti u redu. Trazice dozvolu da me izvede u grad, ali da ne pobjegnem. Imao bi problema. Obecah da necu pobjeci. Tako je i bilo.

U kaficu!

I ne pitajuci me, naruci mi jaran pivu. Odbijao sam. Napet sam, previse. Dvije pive ce me oboriti s nogu. Nisam ni potegao iz flase, a zacuh pjesmu. Najezih se! U suprotnom dijelu kafica, pjeva nakav cetnik:

- Od Topole pa do Ravne Gore!

Bez razmisljanja ga pogodih flasom. Jaran me izvede iz kafica. Otisli smo u disko.

U, disku, moja raja iz Vlasenice. Obradovao sam im se. Upozorio sam ih i predlozio da idu kuci. Nije ovo mjesto za njih. Sprema se rat u Bosni. Nasmijase mi se. Mislili su da sam prohlupo.

Porucio sam mojima da me izvlace, kako znaju i umiju. Moglo bi se desiti, da završim na nekom ratistu u Hrvatskoj i jednostavno nestanem.

Jedno vece me digose pod uzbunom. Trazi me Milosevic, ima vazan sastanak. Noc! Vozimo se do Lovackog doma u Han Pijesku. Kakav li je sastanak? Zasto ovolika zurba? Ocekivao sam najmanje da vidim Karadzica. Ostavlja nas Milosevic pred kafanom. Sjedoh na terasi sa kolegom iz obezbjedjenja. Milosevic, rece konobaru da nam da, sta hocemo da jedemo i pijemo. On sjeda za sto u kafani.

Dolaze dvije osobe. Poznadoh jednog. Iz Vlasenice je. Pitam se sta ce on ovdje? Prilazi Milosevicevom stolu. Jaranski se pozdravise. Znam da je rezervni kapetan. U rezervi nije. Nije mobilisan ili se nije odazvao pozivu. Zasto ovako tajnovit sastanak? Zasto nam Milosevic nije dao da udjemo u objekat? Mozda da ne cujemo razgovor. Ne mogu da dodjem sebi. Vozac me pita sta ti je? Kazem da znam onog tipa. On mislio da je Srbin. Ne nose samo cetnici brade!

Sjedio je moj sugradjanin sa Milosevicem, i onim drugim, nepoznatim. Nesto su pricali. Ode on dalje a ja za kasarnu. Nije me vidio. Moj, kolega mi rece ime ovoga sto ga je doveo na sastanak. Kaze da je odavde, da je oficir JNA i da je bio na sluzbi u Hrvatskoj. Dodade jos:

- Sigurno je ovo vazan sastanak.

Maglovito jutro!

Budi me pozarni.

- Zove te Komandant! Hitno je!

Mrzovoljno ustadoh. Vani je magla, da je mozes nozem sjeci.

Pokucah na vrata... Udjoh... Iznenadih se kada u kancelariji, komandanta, vidjoh moju suprugu.
Zagrlih je...

- Odkud ti, ovako rano?

- Otac i majka su ti bolesni. Dosla sam da pitam komandanta da ti da odsustvo.

Znao sam da je to laz. Dosla je da me izvuce.

Prihvatih igru. Kao zao mi ih je. Sta im je?

Napisa mi Milosevic dozvolu.

Vani sam. Ni pomislio nisam vise da se vratim.

PLBiH.ORG

WWW.PLBiH.ORG